

eddig nádas volt rajta. A géppel kiásott négyzet alakú gödör méretei kb. 60×60 m, mélysége 80–100 cm az eredeti felszíntől.

A gödör ÉNy-i sarkában egy – a találók elbeszélése szerint – fejjel ÉÉNy-nak tájolt, szabályosan fekvő (?) emberi váz került elő, keresztbe fektetett (?) láb-szárral. A csontokat a földből kiszedték, én már csak a sírgödör vonalát és néhány, a földben hagyott csontot tudtam regisztrálni. A váz környékén több, késő bronzkori edény töredékét gyűjtötték össze, amelyeknek valószínűleg nincs közük a temetkezéshez. A kiásott medence Ny-i részében nagyszámú sötét elszíneződés, koromfolt, kő (helyi vagy a környékről származó homokkő, mészkő, andezit) látható, késő bronzkori kerámia, állatcsontok és helyenként embercsont töredékek gyűjthetők. Ez alapján úgy tűnik, hogy egy késő bronzkori teleppel és egy ismeretlen korú temetővel van dolgunk.

A halastó medencéjének kiásása során a gödör DNy-i sarkában egy föld alatti csatornát bolygatott meg a földásó gép. Kb. 120–150 cm széles, földbe ásott árok-ról van szó, amelynek a falait faragott homokkövekkel bélelték ki. A homokkőlapok a csatorna mindkét oldalán lefektetett, irányával párhuzamos, mintegy 20 cm széles fagerendákra támaszkodnak. A homokkő falon téglákból rakott, szépen megépített boltív látható. A téglák nagysága 31×15×5,5 cm, bélyeget nem láttam egyiken sem. A csatornából víz csordogál, s valószínűleg további víz bevezetését szolgálják az oldalfalakon látható, a homokkőbe vágott ovális nyílások. A föld alatti csatorna az előkerülés helyén K-Ny-i irányban halad, majd innen 8–10 m-re Ny-ra iránya megtörik, és ÉK felé fut tovább felfelé. A csatorna funkciójáról, koráról a faluban a legrégebb családok sem tudnak, de több legenda is fűződik az alagúthoz, amely a közeli csővári várba vezet.²¹ A csatornára már többször is rábukkantak (adatokkal igazolhatóan az 1930-as években), ami helytörténeti monográfiából és a szomszédos Acsára való dr. Patay Pál szóbeli közléséből is kiderül. A helybéliek szerint hóolvadáskor a csatorna feletti hó hamarabb elolvad, ezért a megfelelő időben végzett légi felderítés további információt szolgáltatna a csatorna irányáról és funkciójáról. A téglák alapján a középkornál későbbinek tűnik, az alapján pedig, hogy már az 1930-as években, sőt emberemlékezet óta sem tudtak, s tudnak valódi funkciójáról, a 19. század közepe előtt építhették ki.

Az emberi váz csontjait, a mellette talált és a területen összegyűjtött bronzkori cserepeket, valamint egy téglát a csatorna boltívéből az aszódi múzeumba szállítottam.

KULCSÁR VALÉRIA

285. Regéc, Vár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

A várróm állagmegóvásához kapcsolódóan kezdtük meg a terület régészeti vizsgálatát. A feltárás a vár É-i, a 17. századi leltárakban Felsővárnak nevezett szakaszán zajlott. Az É-i sziklatömböt elfoglaló téglalap alaprajzú, kétosztatú toronyról kiderült, hogy azt a 16. században teljesen újjáépítették. A torony területéről – a 16–17. századi leletek mellett – csupán egyetlen darab 13–14. századi edénytöredék került elő, így az építmény pontos kora egyelőre kérdéses. Mindenesetre a környező falak relatív kronológiájában a toronynak a 16. századi átépítéssel nem érintett alsó falszakaszai a legkorábbiak.

A torony ÉK-i sarkához a 16. század 30-as éveiben egy háromszintes kerek védőművet építettek (ezzel kapcsolatban építették át a tornyot is) háromágú lőréssekkel. A védőműnek csupán alsó szintje maradt meg, az is csak részben.

A toronytól D-re kisebb udvart tártunk fel – egyelőre csak részben. Az udvart K, Ny és D felől kétszintes épületek övezték, melyeknek csupán pinceszintjei maradtak meg. Ezeket részben már megtisztítottuk az omladéktól, s a teljesen kitakarított helyiségek utolsó járószintjét kutatóárok-kal vágtuk át. Sem az omladékból, sem a kutatóárok-kal által vizsgált vékony kultúrrétegekből nem került elő 15. századinál régebbi leletanyag. Mindezek alapján egyelőre nem állítható, hogy az először 1307 körül említett regéci vár legkorábbi magja bizonyosan ezen a részen állt volna. Mindazonáltal a kérdés itt is további kutatást igényel.

Jórészt feltártuk a vár ÉNy-i felén álló, veszélyesen megroggyant négyzetes alaprajzú védőmű, „bástya” belső terét is. A szűk kazamatafolyosóval rendelkező, felső részén gyilokjáróval ellátott erődítés legkorábban a 16. század utolsó éveiben keletkezhetett.

A vizsgált területeken igen gazdag, jórészt 17. századi leletanyag (köztük sok kályhacsempe) került elő. Kiemelkedő jelentőségű, hogy több török falicsempe-, úgynevezett bokálytöredék is előkerült.

SIMON ZOLTÁN

286. Regöly határa

(Tolna megye) Kö

A településen 1999. december 8-án végeztünk légi felderítést, 2000. március 7-én és 9-én pedig terepbejárást.

Csikólegelő K-i vége: Légi fotón foltok láthatók az ártérből kiemelkedő területen. Leleteket nem találtunk a réten, ellenben találtunk két vissza nem temetett, légi fotón is látható kutatóárkot (talán Szabó Géza, szekszárdi régész ásatásának maradványai).

Erdei-tábla: A Keszőhidegkúti Kapos-hídtól Ny-DNy-ra, kb. 250–300 m-re, a Keszőhidegkút–Regöly úttól D-re, a Kapos felé meredeken leszakadó domb peremén és lapos tetején, kb. 80×150 méteres foltban középkori (14–15. sz.) edénytöredékeket, valamint 3–4 kiszántott kemence vörös foltját találtuk meg.

21 LAMI I.: Fejezetek Püspökhatvan múltjából. Püspökhatvan 1997, 97.